

Infrastrukturdepartementet

i.remissvar@regeringskansliet.se

kopia filip.vestling@regeringskansliet.se.

Remissvar Moderna elnät (SOU 2019:30)

Solelkommissionen har tagit del av utredningen Moderna Elnät. Vi ser utredningen som betydelsefull i att skapa förutsättningar för att kundägd solel ska bli en viktig del i omställningen till helt förnybart elsystem i Sverige. Vi har deltagit i den hearing som utredningen höll i december 2018 och har även haft ett enskilt möte med utredningen för att lyfta vikten av att tillåta interna nät för flerbostadshus. Vi ser positivt på att utredningen även föreslår förändringar som kommer underlätta för överföring av lokalproducerad el utan krav på koncessionsplikt. Vi delar utredningens övergripande slutsats att regelverksförändringar är avgörande för att energiomställningen ska ske kostnadseffektivt genom att underlätta anslutning och delning av elproduktionsanläggningar.

Vi vill härmed inkomma med våra skriftliga synpunkter på de av utredningens förslag som berör kundägd solel. Vi utvecklar våra motiv i vårt remissvar nedan. Vi vill även lyfta fram att vi har ett alternativt förslag till att skapa energigemenskaper, som utgår från virtuella nät, istället för fysiska elnät som utredningen föreslår. Vi ser det som mycket mer kostnadseffektivt och långsiktigt hållbart.

Solelkommissionen är ett nätverk som består av Vasakronan, HSB, IKEA, Telge Energi och Solkompaniet som arbetar för att skapa bättre villkor för kundägd solel och har som mål att Sverige år 2030 ska få 10 % av sitt elbehov från solel.

Undantag från koncessionsplikt viktigt för kundägd solel

Sverige har sedan ett par år en solelboom. Under 2017 passerade vi 10 000 solelanslaggningar i Sverige, där mer än 99 % ägs av elkunderna och producerar el för att täcka den egna

VASAKRONAN

HSB – där möjligheterna bor

TelgeEnergi

förbrukningen. Solel byggs ut mest i de områden där det finns flest fastigheter, vilket innebär att utbyggnaden förstärker de lokala elnäten. Kunder som installerar solceller får ett ökat intresse för att styra sin förbrukning till att använda mer av sin egenproducerade el, vilket är ett första viktigt steg i att skapa efterfrågefleksibilitet. Något som är en central fråga för att underlätta omställningen till en större andel väderberoende förnybar energi.

Energimyndighetens senaste prognos i rapporten "Antal nätanslutna soleanläggningar" som publicerades i oktober 2019 skriver att vi redan 2021 passerar 100 000 soleanläggningar. Det visar att intresset är stort och att frågorna som berörs i utredningen spelar stor roll för hushåll och företag.

Förslag till ändringar i förordningen om IKN

IKN flyttas från förordning till föreskrift

Vi stödjer utredningens förslag att ge Nätmyndigheten rätt att utfärda föreskrifter för undantag för IKN. Det skapar bättre förutsättningar för att anpassa regelverken till de snabba förändringar som lokal elproduktion, lagring och elbilsladdning innebär.

Vi ser det som viktigt att förändringen genomförs ett år tidigare än utredningen föreslår, dvs senast 1 januari 2021 och att den nya föreskriften med de ändringar som föreslås börjar gälla från samma datum. De förändringar som föreslås kommer ta bort hinder som idag stoppar soleanläggningar på flerbostadshus. Därför är det viktigt att förändringarna genomförs redan 1 januari 2021. Vår bedömning är att dagens förordning om undantag för IKN tillsammans med utredningens förslag är fullt möjliga att införa 2021.

Rätt till interna nät för flerbostadshus

Vi stödjer utredningens förslag att införa ett undantag för IKN mellan flerbostadshus på samma fastighet. Det är också viktigt att rätten att överföra el för annans räkning finns med för att möjliggöra försäljning av el till sina hyresgäster.

En del av solelmarknaden där regelverken utgör stora hinder är just flerbostadshus. De byggs ofta i kvarter, där några byggnader är lämpliga för solel men inte alla. Med dagens regelverk får man inte ha ett internt nät mellan byggnaderna på samma fastighet. Det får konsekvensen att man inte använder de bra taken fullt ut eftersom det inte går att flytta elen till närliggande byggnader som har ett elbehov.

Interna nät mellan flerbostadshus kommer även skapa förutsättningar för lokal lagring av el. Kombinationen av solceller, batterilagring och elbilsaddning skapar förutsättningar för att hantera och reducera effekttoppar.

Utökat undantag för produktionsnät

Vi stödjer utredningens förslag till ett utökat undantag som möjliggör IKN mellan olika elproduktionsanläggningar och fram till en anslutningspunkt. Det kommer underlätta även för solelparker. Det är bra att det även går att överföra el för annans räkning på dessa interna nät.

Rätt till undantag för interna nät – energigemenskaper med virtuella nät

Utredningen föreslår att interna nät ska kunna byggas mellan kunder som var och en är anslutna till elnätet. Syftet är att kunna dela både lokal elproduktion och batterilagring. Vi ser positivt på denna möjlighet och delar utredningens syn att denna typ av möjligheter kommer efterfrågas allt mer. Och att de är viktiga för att skapa den framtida elmarknad där kunderna är aktiva i att styra, tillföra och dela energi på ett helt annat sätt än idag. *Vi ser däremot att denna kan skapas på ett annat sätt än genom fysiska interna elnät:*

Solelkommissionen ser att ett alternativ till fysiska nät är att skapa regelverk för virtuella nät. Frågan behöver utredas mer och kan lämpligen göras i det arbete som just nu pågår inom Ei med att ta fram svenska regelverk för energigemenskaper. Vi ser att ett alternativ där kunderna kan gå samman och låta sina anslutningspunkter till det koncessionspliktiga nätet avräknas som en gemensam punkt. Fördelarna med ett virtuellt nät är:

- Det skapar förutsättningar att dela på lokal elproduktion och batterilagring utan att få en kostnad för att bygga och underhålla ett internt nät. Det koncessionspliktiga nätet används istället för att det byggs ett kompletterande lokalt nät.
- Det tar bort det hinder som en kostnad för att ansluta sig till en energigemenskap med ett fysiskt elnät innebär.
- Det skapar möjligheter att kunder kan ingå i energigemenskapen även om de inte bor i direkt anslutning till varandra eller till den lokala elproduktionen.
- Det innebär att kunder enkelt kan gå i och ur energigemenskaper.

Vårt förslag innebär att ett antal anslutningspunkter avräknas gemensamt. Det kräver att kunderna har samma elhandelsbolag eftersom anslutningspunkterna avräknas gemensamt. Eftersom det är frivilligt att ingå i en energigemenskap och man kan gå ur den, innebär

VASAKRONAN

HSB – där möjligheterna bor

TelgeEnergi

denna nackdel ett betydligt mindre hinder än att behöva ta en del av investeringen i ett fysiskt lokalt internt elnät. Kunderna i energigemenskaper bör kunna välja att betala för elnätsavgifterna för den gemensamma virtuella anslutningspunkten. Det ger det lokala elnätsbolaget möjligheten att ha tariffer som optimerar det lokala elnätet. Samtidigt har elnätsbolaget samma ansvar idag för det fysiska elnätet fram till varje elkund.

Ett undantag för fysiska interna elnät ser vi däremot som bra för att möjliggöra för lokal elproduktion i ett angränsande område till ett bostadshus och att elen kan överföras till bostadshuset på ett eget elnät.

Förslag till ändring av ellagen

Rätt att överföra el för egen räkning

Vi stödjer utredningens förslag till ändring av ellagen 1 kapitlet 4§ om att ett elnät som förbinder en lokal produktionsanläggning med förbrukningspunkter för egen räkning inte ska omfattas av koncessionsplikt. Vi ser att denna möjlighet är viktig för att tex industriföretag som idag har ett internt nät kan bygga lokalelproduktion i form av en solelpark i anslutning till sin verksamhet och överföra den elen på ett eget elnät. Det skapar även förutsättningar för andra typer av verksamheter där man har möjlighet att bygga lokalelproduktion och förbruka den lokalt.

Rätt till undantag av särskilda skäl

Vi stödjer utredningens förslag till att man som kund ska kunna ansöka om undantag från koncessionsplikt med särskilda skäl genom ändring av ellagen 2 kapitlet §4a. Möjligheten att ansöka om undantag skapar förutsättningar för att pröva nya lösningar som gynnar omställningen till ett helt förnybart elsystem.

Stockholm 2019-10-30

Johan Öhnell
Ansvarig för Solelkommissionen
Johan.ohnell@solkompaniet.se

VASAKRONAN

HSB – där möjligheterna bor

TeigeEnergi